

*Ви тримаєте у руках сімнадцятий випуск бюлетеня нашого Проекту!
Цей номер ми присвятили висвітленню діяльності громад - партнерів ПЕРГ від Стрийщини.*

Новини від громад Стрийщини

Чотири сільські громади Стрийського району Львівської області долучились до Проекту ЕРГ на початку 2006 року. За цей час в селах Баня Лисовицька, Воля-Задеревацька, Великі Дідушичі та Подорожне встигли сформувати Кореневі групи, провести базові дослідження та розробити Операційні плани кожної громади. В трьох громадах втілені соціальні проекти за підтримки ПЕРГ.

Ряд активістів брали участь в різних навчальних програмах та стажуваннях. Більшість завдань операційних планів успішно виконуються. Про перебіг втілення Проекту ЕРГ мешканці сіл, задіяних в проекті, інформуються через спільний Інформаційний вісник, який видається щомісячно.

Активну підтримку, методичного та технічного характеру, для громад Стрийщини надає громадська організація «Західноукраїнський центр прав людини та громадських ініціатив». А нещодавно до справ долучилася новостворена структура – Агенція регіонального розвитку «Перспектива Стрийщини», яка має свої осередки в 10 громадах, в тому числі в тих 4-х селах, що задіяні в Проекті ЕРГ.

В 2007 році суттєво активізувалася робота в економічному компоненті проекту. За словами регіонального координатора ПЕРГ для Стрийщини Василя Щегуна, понад 20 активістів взяли участь в навчальному курсі з питань практичного застосування навичок з ЕРГ. Троє з них підготували бізнес-плани та подали на конкурс пільгового кредитування в рамках ПЕРГ. А громада Бані Лисовицької ініціювала дослідження бізнесздійсненності ідеї молокопереробки на території задіяних в проекті громад.

Свої успіхи має процес втілення проекту «Чиста оселя», в якому всі 4 сільські ради об'єднали свої зусилля на вирішення проблеми поводження з ТПВ та очищення від засміченості своїх територій. До процесу залучені різні цільові групи: місцеві депутати, чоловіки, жінки, молодь. Жваво проходить формування груп «Зеленого патруля» з числа місцевих школярів.

Кожна з громад має свої особливості та переваги і це відображається в процесі, який проходить в рамках проекту ЕРГ. Наприклад, Баня Лисовицька має цікаву історію та інші передумови, які є сприятливими для розвитку сільського туризму. У Великих Дідушичах вдалося частково активізувати та здружити громаду навколо вирішення проблеми з відкриттям другої групи в дитячій дошкільній установі. Своєрідним центром громадської активності у Волі-Задеревацькій стала місцева середня школа. А у Подорожному втілення Проекту ЕРГ допомогло виявити великий творчий потенціал місцевих людей, як дорослих так і дітей. Про ці аспекти кожної громади ширше подано в дописах з цих громад.

На найближчу перспективу Кореневі групи в усіх громадах планують поглибити дослідження потреб і можливостей своїх громад та оновити Операційні плани розвитку. І в цьому їм допомагатиме Білл Парді – канадський волонтер, який відтепер працюватиме не лише для громад Закарпаття, але й приділятиме увагу Стрийщині.

Фото: Під час облаштування "території дитячого садка, с. Подорожне, 2007 р.

**Агенція
регіонального
розвитку
«Перспектива
Стрийщини»**

Важливу роль в економічному розвитку громади Стрийщини відіграє Агенція регіонального розвитку «Перспектива Стрийщини». Ця організація покликана стати спільним інструментом для влади, громади і бізнесу в питаннях розвитку окремої території. Такими територіями в нашому випадку можуть бути окремі сільські громади, сільські ради або міста Моршин чи Стрий та Стрийський район в цілому. Створена Агенція за ініціативою «Західноукраїнського центру прав людини та громадських ініціатив» (ЦПЛ) в січні цього року. А вже в лютому нова громадська організація була зареєстрована зі статусом регіональної, маючи осередки в 10 населених пунктах Стрийщини.

Агенція перейняла від ЦПЛ втілення проекту «Чиста оселя», що втілюється в рамках співпраці з Проектом Розвитку Львівщини. Також відбувається процес напрацювання стратегії розвитку Агенції. Вимальовується кілька напрямів, зокрема підтримка розвитку сільського туризму, поширення досвіду поводження з ТПВ, набутого в рамках втілення проекту «Чиста оселя» та створення тренінгового центру, з метою проведення навчальних програм для зацікавлених цільових груп з сільських та міських громад. Зокрема планується поширювати знання та навички, які набули українські партнери в рамках канадсько-української програми економічного розвитку громад (Проект ЕРГ). Одним словом, Агенція «Перспектива Стрийщини» справді має великі перспективи для праці.

**У цьому номері
ми презентуємо
партнерів проекту
від Стрийщини
(Львівська обл.) –
громади
с. Великі Дідушичі,
Воля-Задеревацька
та Подорожне**

Село **Великі Дідушичі** Стрийського району Львівської області розташоване в передкарпатському прогні між річками Свіча та Сукіль в дванадцяти кілометрах на схід від Моршина.

Село існувало вже в часи Галицько-Волинського князівства. Перша згадка про нього, за архівами, припадає на 1371 рік, коли угорська королева Єлизавета власникові села Задеревача Данилові Дажбоговичу передала у власність село Великі Дідушичі. З першої половини XV століття село перейшло у володіння Іваськові та Юрію Дідушицьким. Через село проходив старовинний соляний шлях з карпатських солеварень до Стрия й Жидачева, і відбувалася торгівля по дорозі. Про це свідчать гроші німецького і данського походження, викопані в глиняному горщику Хомин Стефанією Андріївною, датовані 1515, 1525 та 1532 роками.

В 1910 році в селі заснували Молочарську спілку, яка активно розвивалася і мала добрий ринок збуту (масло з Дідушич відсилялося до Відня й Карлсбаду до санаторіїв і ресторацій).

Дуже добре розвивалася ощадно-позичкова каса Райфайзена; діяльність проявляв гурток товариства «Сільський господар».

Селянська молодь була об'єднана в Хліборобському Вишколі Молоді. Культурно-освітню працю вела читальня «Просвіти», діяв аматорський театральний гурток, церковний і світський хор; для молоді організовано «Молоду просвіту». В 1862 році в селі була відкрита перша приходська школа.

В даний час у селі Великі Дідушичі проживає 1867 осіб, діє загальноосвітня школа 1-3 ступенів, філіал Дашавської музичної школи, дитячий садок «Півник», Народний дім.

Основними галузями виробництва у нас є присадибне сільське господарство й тваринництво та розвиток малого бізнесу.

Життя нашої громади можна порівняти з діючим вулканом: іноді він завмирає на невизначений час, але завжди треба бути готовим до виверження.

В рамках проекту ЕРГ громада Великих Дідушич втілила в життя ідею відкриття другої групи в д\у. Мабуть, ця конкретна справа допомогла людям повірити в те, що разом – ми сила, яка здатна вирішити не одну проблему, бо на сьогодні маємо відремонтований храм Божий, закінчуємо розширення шкільного стадіону, громада активно включилася в проект «Чиста оселя». У найближчих планах – освітлення сільських вулиць та ремонт доріг.

Ми щиро віримо, що згуртована і впевнена в своїх силах громада зробить чимало добрих справ.

Фото: Під час обговорення " стратегічного плану розвитку громад Стрийщини, 2007 р.

Село **Воля-Задеревацька** Стрийського району Львівської області розташоване в передкарпатському прогінні між ріками Свіча та Сукіль в десятих кілометрах на схід від курорту Моршина і має давню історію. Перші відомі згадки про село датують 1664 роком. Однією з найвідоміших пам'яток, які збереглися і понині, є церква Св. Михайла, яка збудована 1807 р., та музей-садиба відомого українського провідника нації Степана Бандери.

З давніх-давен громада Волі-Задеревацької була досить активною. Зокрема, 1868 року Віденське Міністерство освіти дало дозвіл на заснування "Просвіти". В цей час авторитет цієї організації зростав по всій Галичині. В 1925 р. в селі була заснована читальня, відкритий дитячий садочок, культурно-освітню працю вела читальня "Просвіти", Народний дім, який діє і на даний час, церковний і світський хор. В 1864 році в селі була відкрита перша приходська школа.

Впродовж 1933-1936 років в с. Воля-Задеревацька з родиною проживав відомий український політичний діяч Степан Бандера. 1 січня виповнилося 98 років від дня народження легендарного провідника української нації Степана Бандери. Село Воля-Задеревацька це чудовий куточок Прикарпатського краю, який має свою історію, своїх героїв. І поки живуть патріоти, буде жити наша історія, зберігатиметься пам'ять про тих, хто не пошкодував свого життя в ім'я держави України. Сьогодні музей-садиба родини Бандери – це своєрідна візитна картка села Воля-Задеревацька. Невеликий ошатний будинок, погруддя Степана Бандери в центрі села манить туристів з усіх куточків світу. Чепурний будинок села, наче писанка, оздоблений теплими руками талановитих односельчан. В музеї чимало листівок про революційний рух ОУН-УПА, бойові здобутки повстанців, борців за волю і незалежність держави. Привертають увагу фотографії Степана Бандери з юнацьких та студентських років, його батька, матері, братів і сестер, що брали активну участь у визвольному русі.

Важливу роль у активізації громадської роботи відіграє наша школа. Саме вона є тим мозковим центром, який визначає основні напрями активізації та розвитку громади. В школі знаходиться приміщення місцевого координатора, відбувається ряд різних заходів, пов'язаних з Проектом економічного розвитку громади, а саме: зібрання Кореневої групи, збори, схід села. Школа урочисто відкрита в 1995 р. на день Незалежності. Саме наша громада має досвід спільної роботи, оскільки брала участь у проекті "СЕРЦЕ", яким керував «Західноукраїнський центр прав людини та громадських ініціатив». Однією з ініціатив громади Волі-Задеревацької в приміщенні школи було урочисто відкрито кімнату для молодших школярів (проект "мале диво"). До роботи були залучені сільські депутати, коренева група, сільський голова, активісти села. Сільський голова Хоми Руслан Іванович та директор школи Кушина Ірина Василівна не лише сприяли процесу функціонування, але й залучили фінансові ресурси на підтримку відкриття другої групи дітей 5-річного віку. Зібрані кошти на ремонт приміщення. Таким чином троє молодих осіб отримали робочі місця на посаді вихователів.

Особливе значення має успішно налагоджена співпраця між місцевою владою, освітою, громадським сектором та бізнесом. Крім цього, в селі відновлено місцеву футбольну команду, покращується рівень побутового обслуговування, ліквідовуються стихійні сміттєзвалища, започатковано програму збору твердих побутових відходів. Село живе...

Очевидно, що ефективна діяльність у сприянні економічного розвитку громади не може складатись з разових, погано скоординованих заходів. Потрібна спланована постійна праця. У нашій громаді до написання операційного плану або його окремих частин залучалися активісти КГ і депутатський корпус, представники бізнесу. В результаті не лише сам план став ґрунтовнішим, більш виваженим, але відбувся процес мобілізації громади. В процесі планування стало очевидним, що ЕРГ неможливий без таких складових, як система освіти, співпраця з місцевою владою та місцевим бізнесом.

Попереду ще багато нових сподівань, ідей, нових проектів. Головне – вірити в успіх, бути активним членом громади та мати бажання змінити життя на краще.

Фото: Під час облаштування " громадської кринички у с. Воля-Задеревацька, 2007 р.

Село **Подорожнє** – українське село, розташоване на лівому березі річки Свіч, за 22 км від міста Стрий (райцентр) Львівської області.

Подорожненській сільській раді, крім самого Подорожного, підпорядковані населені пункти Зарічне і Лани Соколівські. Перша історична згадка про село датується 1464 роком. Протягом свого існування воно декілька разів міняло назву: у XVIII столітті називалося Баличі, в XIX столітті – Баличі-Подорожнє.

Розвинулося село ланцюговими смугами на просторій рівнині між річками, де Сукіль вливається в Свічу. Через село протікає потік Рудка.

В команду, яку очолила завідувач місцевої дитячої дошкільної установи «Вишенька» Марія Василівна Бучерка увійшли різні люди. Напрацювавши перелік цілей, які були включені до операційного плану, розпочався процес реалізації задуманого. Основним напрямком роботи кореневої групи стало залучення до співпраці на благо громади якомога більшої кількості жителів, бо разом, кажуть, що й батька легше бити (жарт). Було вирішено, що найкраще об'єднувати громаду шляхом проведення спільних заходів для всієї громади за участю жителів села, потрібно покращувати роботу Народного дому, залучивши до роботи активну молодь. Культурно-просвітницькі заходи та розвиток фізичного виховання підростаючого покоління визнали найважливішими питаннями.

Що ж вдалося зробити? Зроблено чимало. Перш за все змінилися самі члени громади, змінилось мислення та підхід до життя. Завдяки набутому досвіду, навчальним семінарам в рамках ПЕРГ, творчій ініціативі людей, відбулися очевидні зрушення в громадському житті. В селі один раз на тиждень виходить місцева газета, в якій велика увага приділяється розвитку місцевих талантів, друкують поради з ведення господарства. Поетичне слово в поєднанні з вивченням історії краю, його традицій, звичаїв, вшануванням ювілеїв видатних людей України, святкуванням національних свят сприяють переосмисленню багатьох історичних подій та суспільно-економічній активності односельчан. Випускає «Газету Подорожного» Ігор Ярославович Борщик, який є членом кореневої групи громади.

Спільними зусиллями та завдяки частковій фінансовій підтримці уряду Канади (в рамках проекту ЕРГ) в дошкільній установі «Вишенька» створено спортивно-ігровий майданчик, який став окрасою села.

Крім цього в селі відкрито аптеку, відновлено місцеву футбольну команду, покращується рівень побутового обслуговування, ліквідовуються стихійні сміттєвалища, започатковано програму збору твердих побутових відходів.

Даючи оцінку роботі проекту, необхідно відзначити зусилля всіх членів кореневої групи, де особливу визначальну роль відіграє місцевий координатор Богдана Федорівна Сидор. Без наполегливості та цілеспрямованості Богдани навряд чи вдалося б досягти таких добрих результатів. Але час не стоїть на місці. На черзі нові ідеї, які також потрібно втілювати в життя. З плином часу змінюються і потреби. Те що було важливим ще вчора, сьогодні здається неактуальним. Вимоги часу ставлять нові завдання, будять нові ініціативи. Та незмінним залишається бажання зробити рідне село кращим, заможнішим, щоби в ньому хотілося жити та творити.

Анонс подій

- Наприкінці червня лідери громад-партнерів ПЕРГ пройдуть короткотермінове стажування у Польщі, а на початку липня – у Словаччині, де вони ознайомляться з успішними прикладами та відвідають організації задіяні, у ЕРГ.

Бюлетень виходить у рамках Проекту економічного розвитку громади (січень 2004 – грудень 2007), українсько-канадської ініціативи, керованої Канадським бюро міжнародної освіти за фінансової підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку.

Більш детально із заходами, публікаціями та іншими матеріалами Проекту ви можете ознайомитись, відвідавши нашу веб-сторінку www.ced.org.ua. На веб-сайті розміщені посилання на інші організації, що працюють в галузі ЕРГ, наведена інформація про партнерів Проекту, висвітлена діяльність громад-учасниць Проекту, подані матеріали навчальних курсів і семінарів з ЕРГ. Тут також є безліч цікавих фотографій – завітайте на наш сайт!!!

*Шеф-редактор – Василь Полуйко
Редактор – Галина Луцишин
Надсилається безкоштовно.*

*Адреса:
79008, м. Львів, вул. Лисенка, 21
Західноукраїнський ресурсний центр
Тел.: (0322) 97-66-24, 97-68-13
e-mail: gi@zurc.org, www.ced.org.ua*

*Свідоцтво ЛВ № 674
Видруковано в ТзОВ «Аз-Арт»,
м. Львів, вул. Козланюка, 17
Наклад 2000 прим.*